

VÝZVA K PŘEDLOŽENÍ FAKTICKÝCH PODKLADŮ PRO POSOUZENÍ DOPADŮ

NÁZEV INICIATIVY	Evropská iniciativa pro odolnost vůči změně klimatu a řízení klimatických rizik
PŘÍSLUŠNÉ GR (ODPOVĚDNÉ ODDĚLENÍ)	Generální ředitelství pro oblast klimatu, oddělení E1: Připravenost a přizpůsobování
PRAVDĚPODOBNÝ DRUH INICIATIVY	Legislativní a nelegislativní opatření
PŘEDBĚŽNÝ HARMONOGRAM	4. čtvrtletí 2026
DALŠÍ INFORMACE	Přizpůsobování se změně klimatu

A. Politické souvislosti, vymezení problému a kontrola subsidiarity

Politické souvislosti

Evropská iniciativa pro odolnost vůči změně klimatu a řízení klimatických rizik stanoví v souladu s [politickými pokyny](#) předsedkyně Komise komplexní rámec a akční plán s cílem podpořit země EU, zejména pokud jde o připravenost a plánování, a zajistit pravidelné vědecky podložené posuzování rizik. Je odpovědí na požadavky [Evropského parlamentu](#) a [Rady](#), doporučení [Evropského účetního dvora](#) a [Evropského vědeckého poradního výboru pro změnu klimatu](#) a závěry [posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě](#). V [Niinistöově zprávě](#) se uvádí, že zajištění odolnosti vůči změně klimatu v rámci celého hospodářství, společnosti a infrastruktury je nezbytné pro zachování základních funkcí společnosti.

Tato iniciativa je klíčovou součástí širšího politického programu zaměřeného na podporu prosperity, bezpečnosti a konkurenceschopnosti Evropy. Bude fungovat v součinnosti s ustanoveními o odolnosti vůči změně klimatu a připravenosti obsaženými v těchto dokumentech:

- [Kompas konkurenceschopnosti](#)
- [Strategie unie připravenosti](#)
- [Vize pro zemědělství a potravinu](#)
- [Sdělení Komise o příštím víceletém finančním rámci](#)
- [Dohoda o čistém průmyslu](#)
- [Strategie pro vodohospodářskou odolnost](#)
- [Evropský pakt pro oceány](#)
- [Akční plán pro kontinent umělé inteligence](#).

Iniciativa, již v souladu se svým [pověřovacím dopisem](#) povede komisař Hoekstra, bude vycházet ze [strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu z roku 2021](#), z ustanovení o přizpůsobování se změně klimatu obsažených v [evropském právním rámci pro klima](#) z roku 2021, v [nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu](#) z roku 2018 a [zprávě o jeho přezkumu z roku 2024](#) a ve [sdělení Komise o řízení klimatických rizik](#) a z pokroku dosaženého v rámci [mise EU pro přizpůsobení se změně klimatu](#).

Problém, který má iniciativa řešit

Evropa se čím dál tím častěji potýká se značnými ztrátami, škodami a náklady, jež jsou způsobovány dopady a riziky souvisejícími se změnou klimatu, včetně častějších a intenzivnějších vln veder, období sucha a přívalových dešťů. Ty se všechny dotýkají jak městského, tak venkovského obyvatelstva.

V rámci [posouzení rizik souvisejících se změnou klimatu v Evropě](#) bylo určeno 36 klíčových rizik a bylo objasněno, jak se mohou vzájemně ovlivňovat a vést k celosystémovým problémům dopadajícím na zastavěné prostředí a infrastrukturu, potravinové systémy, lidské zdraví, hospodářství a veřejné finance a

ekosystémy a vodu, které jsou všechny základem života a hospodářství. Bylo rovněž konstatováno, že Evropa není dostatečně připravena, přičemž některá rizika již dosáhla kritické úrovně.

EU i její členské státy se tedy musí výrazně lépe připravit na klimatická rizika a účinně je řešit¹.

Tomu však stále brání kombinace vážných překážek, mezi něž patří:

- překážky související s chováním (např. kognitivní předsudky, zaměření na krátkodobé cíle, povědomí o rizicích a jejich vnímání, popírání a nesprávné informování),
- finanční překážky a selhání trhu (např. nedostatek finančních prostředků, cenové signály neodrážející skutečné společenské náklady rostoucích klimatických rizik, rozdílné motivace, morální hazard a parazitování),
- institucionální překážky (např. slabá správa věcí veřejných, nesoudržné nebo nevhodné politiky, mocenská dynamika, partikulární zájmy, zranitelné skupiny nemající dostatečně silný hlas, krátké volební cykly, izolovanost a rozptýlení odpovědnosti),
- regulační překážky (např. nevhodné nebo vzájemně si odporující správní a právní předpisy, skutečnost, že stávající právní požadavek na pokrok v oblasti odolnosti a přizpůsobování není provázen ustanoveními usnadňujícími jeho plnění, nevhodná ustanovení o zveřejňování informací o rizicích) a
- překážky související se znalostmi a informacemi (např. omezené porozumění dopadům změny klimatu, zranitelnosti a možnostem přizpůsobování, omezený přístup k údajům o stávajících dopadech, algoritmy sociálních médií).

K překonání těchto překážek jsou naléhavě zapotřebí zásadní a komplexní politické zásahy.

Základ pro opatření na úrovni EU (právní základ a kontrola subsidiarity)

Právní základ

Zamýšleným právním základem je čl. 192 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. V závislosti na obdržené zpětné vazbě a závěrech posouzení dopadů lze zvážit i další právní základy.

Praktická potřeba opatření na úrovni EU

Dopady změny klimatu a rizika s ní související se již dotýkají celého území EU a stále rostou. Je proto nutné, aby všechny zúčastněné strany na celounijní, celostátní, regionální a místní úrovni účinným a synergickým způsobem spolupracovaly.

Mnohé dopady a rizika související se změnou klimatu jsou sdíleny více zeměmi EU. Povodí řek, energetické sítě, dopravní sítě, dodavatelské řetězce, ekosystémy, trhy a společnosti přesahují hranice jednotlivých států. Nepříznivé dopady povodní, přírodních požárů, bouří nebo vln veder se tak snadno mohou přelévat z jedné země do druhé. Opatření na úrovni EU je proto nezbytné pro posílení a doplnění celostátních, regionálních a místních iniciativ, jimiž by časem mohly být inspirovány i mezinárodní činnosti.

Klimatická nebezpečí navíc ovlivňují řadu oblastí politiky spadajících do sdílené nebo výlučné pravomoci EU. Klimatická rizika tak ohrožují hlavní úkoly a cíle EU, jako je bezpečnost, sociální spravedlnost a ochrana, hospodářská a územní soudržnost, veřejné zdraví, potravinová bezpečnost, fungující vnitřní trh a ochrana životního prostředí. Jsou proto zapotřebí důrazná opatření zaměřená na odolnost vůči změně klimatu a připravenost v rámci všech příslušných odvětvových politik EU.

¹ Sdělení Komise „Řízení klimatických rizik – ochrana lidí a prosperity“. COM(2024) 91 final.

V neposlední řadě je EU od roku 1992 vázána na mezinárodní úrovni celosvětovými dohodami o změně klimatu. Musí například dosahovat trvalého pokroku při plnění globálního cíle v oblasti přizpůsobování se změně klimatu podle článku 7 Pařížské dohody.

Iniciativy na úrovni EU jsou tedy nezbytné pro usnadnění koordinovaných, účinných, efektivních a průlomových opatření, jež jsou k čelení výzvě v podobě změny klimatu zapotřebí.

B. Cíle a zvažovaná opatření

Pokud by se narůstající četnost a závažnost dopadů změny klimatu neřešila, vedla by k tomu, že škody, ztráty a náklady by se zvyšovaly. EU by si také nechala ujít výhody, které s sebou lepší odolnost vůči změně klimatu a připravenost přinášejí. Tyto ztráty, náklady a ušlé výhody by ve svém součtu přímo ohrožovaly dosažení stěžejních cílů EU.

Hlavním cílem iniciativy je proto stanovit ambicióznější, komplexnější a soudržnější přístup EU k odolnosti vůči změně klimatu a připravenosti na ni, který by zahrnoval jednotlivé členské státy i úroveň EU jako celku. Iniciativa bude plně zohledňovat zásady proporcionality a subsidiarity. Bude rovněž zohledňovat potřebu zjednodušení, například snížením administrativní náročnosti sledování pokroku dosaženého v přizpůsobování se změně klimatu a podávání zpráv o něm.

Lze očekávat, že iniciativa bude zahrnovat jak nelegislativní, tak legislativní opatření. Výhody a nevýhody různých možností politiky – od právně závazných pravidel až po ekonomické a informační nástroje – budou v rámci posuzování dopadů posuzovány transparentním způsobem.

Iniciativa bude usilovat o to, aby veškeré investice citlivé na dopady změny klimatu byly navrženy tak, že budou schopny čelit klimatickým rizikům, která by se během doby jejich životnosti mohla naplnit („odolnost již od návrhu“). Bude podporovat řádnou správu věcí veřejných přispívající k odolnosti vůči změně klimatu vyžíváním společných klimatických referenčních scénářů, harmonizovanějšího posuzování rizik, lepšího plánování a provádění a účinnějšího monitorování, podávání zpráv a hodnocení. Bude se snažit zlepšit využívání finančních prostředků a sjednotit a zjednodušit stávající právní povinnosti (např. evropský právní rámec pro klima a nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu).

Kromě toho se bude zaměřovat na zajištění lepší odolnosti vůči změně klimatu ve všech příslušných odvětvích. Bude podporovat obchodní příležitosti pro malé a střední podniky a další subjekty, čímž zvýší potenciál pro inovace a pro přípravu nových projektů a trhů pro výrobky a služby odolné vůči změně klimatu.

V neposlední řadě bude podporovat využívání družicových údajů a údajů získaných *in-situ*, umělé inteligence a (digitálních a jiných) nástrojů, služeb a aplikací k posuzování klimatických rizik, plánování, provádění, monitorování, podávání zpráv a hodnocení.

C. Pravděpodobné dopady

Zlepšením odolnosti vůči změně klimatu a připravenosti na ni iniciativa posílí konkurenceschopnost, bezpečnost a prosperitu Evropy a bude chránit zdraví a kvalitu života všech Evropanů, což bude mít příznivé ekonomické, sociální a environmentální důsledky.

Díky ní budou společnosti ve všech zemích EU informovanější a odolnější a budou schopny zlepšit svou připravenost na klimatická rizika a měnící se klima, což bude spojeno s příznivými nebo méně nepříznivými dopady pro všechny zúčastněné strany.

Iniciativa bude podporovat přístupy „jedno zdraví“ a „spravedlivá odolnost“, respektovat základní práva a rovnost a uznávat rovněž územní rozdíly v klimatických rizicích a dopadech mezi jednotlivými zeměmi EU a jejich regiony.

Navíc bude otevírat nové obchodní příležitosti, podporovat inovace, zvyšovat konkurenceschopnost a napomáhat vytváření nových trhů pro výrobky a služby podporující odolnost vůči změně klimatu, jako jsou

vodní technologie, řešení pro regenerativní zemědělství, plodiny odolné vůči horku a suchu, pojištění proti klimatickým rizikům, využívání družicových dat, nástroje pro modelování rizik a stavební materiály odolné vůči změně klimatu. Vzniká tak možnost, aby se Evropa stala celosvětovým lídrem v oblasti odolnosti vůči změně klimatu. Iniciativa bude pozitivně přispívat nejen k cíli udržitelného rozvoje č. 13, který se týká opatření v oblasti klimatu, ale také k několika dalším cílům udržitelného rozvoje tím, že bude posilovat prosperitu a bezpečnost v rámci odvětvových politik.
D. Nástroje zlepšování právní úpravy
Posouzení dopadů
Příprava iniciativy se bude řídit pokyny pro zlepšování právní úpravy. Bude se opírat o posouzení dopadů a využívat analytickou podporu zajištěnou externím dodavatelem. Zveřejnění iniciativy se očekává ve čtvrtém čtvrtletí roku 2026.
Konzultační strategie
Konzultační strategie je navržena tak, aby se zúčastněné strany a široká veřejnost o iniciativě dozvěděly, aby byly zjištěny jejich názory a postoje a aby se účinným a vhodným způsobem shromáždily informace pro tvorbu politiky založenou na důkazech. Zahrnuje čtyřtýdenní výzvu k předložení faktických podkladů a dvanáctitýdenní otevřenou veřejnou online konzultaci (obě zveřejněné na portálu Podělte se o svůj názor), cílené rozhovory s příslušnými zúčastněnými stranami (včetně malých a středních podniků a zranitelných odvětví) a příslušnými útvary Komise a případně jednu či více evropských panelových diskusí občanů a jedno či více setkání účelových pracovních skupin se zúčastněnými stranami. Dále se bude snažit získat zpětnou vazbu od pracovní skupiny pro přizpůsobování Výboru pro změnu klimatu prostřednictvím zvláštních tematických setkání. Faktické podklady shromážděné prostřednictvím konzultací budou zaznamenány a analyzovány a následně použity jako podklady pro posouzení dopadů. Výzva k předložení faktických podkladů a dokumenty k otevřené veřejné konzultaci budou zveřejněny ve všech 24 jazycích EU a zúčastněné strany tak budou moci poskytnout zpětnou vazbu v kterémkoli z těchto jazyků. Kromě toho bude odkaz na konzultaci k dispozici v rámci novinek na stránce News (Aktuality) GR CLIMA. Komise bude pravidelně aktualizovat své internetové stránky a bude sdílet informace prostřednictvím svých kanálů a sítí sociálních médií a zpravodajů evropské platformy pro přizpůsobení se změně klimatu a evropského střediska pro sledování klimatu a zdraví. Informace budou sdíleny také na konferencích, pracovních setkáních a dalších akcích a setkáních, průběžným informováním pracovní skupiny pro přizpůsobování Výboru pro změnu klimatu a cílenou osvětovou činností v médiích.
Proč se konzultace koná?
Obecně je cílem plánovaného konzultačního procesu informovat všechny zúčastněné strany o přípravě iniciativy, podpořit jejich porozumění významu a důležitosti této iniciativy a povzbudit je k aktivnímu zapojení do výzvy k předložení faktických podkladů, otevřené veřejné konzultace a dalších činností v oblasti zapojení. Konkrétněji se konzultace zaměřuje na doplnění chybějících poznatků a faktických podkladů v oblastech, jako je posuzování klimatických rizik a zveřejňování informací o nich, regulační rámce a normy, správa a dohled, pobídky a prosazování, finanční rámce, přeshraniční spolupráce a soudržnost, závazky a příspěvky v rámci odvětvových politik, spolupráce se zúčastněnými stranami a jejich zapojení, nové socioekonomické trendy a technologické inovace.
Cílová skupina
Výzvy k předložení faktických podkladů, jakož i veřejné konzultace, se mohou zúčastnit všechny fyzické a právnické osoby i další subjekty.

Mezi zúčastněné strany, které by tato iniciativa mohla nejspíše zajímat, patří:

- mezinárodní organizace
- evropské orgány
- národní vlády a orgány veřejné správy
- regionální a místní orgány veřejné správy a jiné regionální a místní subjekty
- soukromý sektor
- zájmové a nevládní skupiny
- akademická obec a výzkumné instituce
- komunity postižené dopady změny klimatu a/nebo vystavené nově vznikajícím klimatickým rizikům.